

AZIMIO LA E-SAK KA OU

Tamko hili lilitayarishwa katika Kongamano la Kanda ya Asia kuhusu Haki za jamii asilia, Bayoanuwai, na Mabadiliko ya Tabianchi, lililofanyika tarehe 5-8 Novemba 2023 huko Krabi, Thailand.

“Maisha na ardhi ni sawa. Sisi ni sawa na ardhi. Tunatoka ardhini. Tunarudi kwenye ardhi. Hatuwezi kuona ardhi kama milki yetu, kwa sababu, kwa kweli, sisi ni wa ardhi. Ikiwa tunaelewa hili, tutajua jinsi ya kushiriki na kutoa. Lakini ikiwa hatuelewi, tutapigana na kuchukua ardhi ili kuifanya yetu.

- Joni Odochao, mzee wa Karen

Asia ni eneo lenye anuwai nyingi za kibaolojia na kitamaduni, ambapo sisi, Watu wa Asili, tunachukua jukumu muhimu katika kuhifadhi na kusimamia ardhi, maeneo, maji na rasilimali zetu. Hata hivyo, pia tunakabiliwa na changamoto nyingi na vitisho kutokana na mabadiliko ya hali ya hewa, ukataji miti, uharibifu wa ardhi, ukiukwaji wa haki za binadamu, na kile kinachoitwa maendeleo. Kwa hivyo, ni muhimu kwa serikali kuunga mkono, kutambua na kuheshimu maadili, desturi, ardhi, maeneo, maji na rasilimali zetu.

Tukiongozwa na busara za wazee na wazee wetu, ambao wametetea ardhi, maeneo, maji na rasilimali zetu tangu zamani;

Tumejitolea kutimiza wajibu wetu kama wasimamizi wa ardhi, maeneo, maji, asili na urithi wetu wa kitamaduni;

Wakihamasishwa na nia ya kuendelea kukuza maadili ya Watu wa Asili ya mshikamano wa jamii, kujali, na kushirikiana, kwa vizazi vijavyo na kwa jamii pana;

Kushtushwa na upotevu wa haraka wa bayoanuwai, ongezeko la joto duniani lisilodhibitiwa, na uchafuzi ulioenea, yote haya yanashusha ubora wetu wa maisha na kutishia tamaduni zetu, kutabiri mustakabali mbaya wa vizazi vya sasa na vijavyo, na sayari na maisha duniani;

Tukitambua kwamba hali ya viumbe hai, hali ya hewa, na migogoro ya uchafuzi wa mazingira imekita mizizi katika miundo na mahusiano yasiyo ya haki ya kijamii, kiuchumi na kisiasa ambayo yanakiuka haki za binadamu na watu wa kiasili, ambapo wahusika na watekelezaji wajibu wanapaswa kuwajibika;

Azimio la E-Sak Ka Ou

E-sak Ka Ou ni neno linalotumiwa na jamii asilia wa Urak Lawoi kurejelea mahali ambapo mababu zao waliishi kwa mara ya kwanza kwenye Kisiwa cha Lanta, Mkoa wa Krabi, Thailand. Ina maana gill ya Manta ray.

Tukirejelea kwamba tuna haki ya kupata haki zetu za pamoja kama ilivyoelezwa katika Azimio la Umoja wa Mataifa kuhusu Haki za Watu wa Kiasili (UNDRIP), ambalo serikali zote lazima zilitambue na kuheshimu katika mifumo yao ya kisheria na sera. Majaribio ya serikali kufifisha haki za Watu wa Kiasili kwa njia ya jumla na istilahi zingine zinazopotosha utambulisho wetu na haki za kisheria hazitavumiliwa;

Kuthibitisha kwamba ushiriki hai wa Watu wa Kiasili katika michakato yote muhimu ya kufanya sera na kufanya maamuzi ni muhimu kwa kufikia dira na malengo ya kuishi pamoja na ustawi wa binadamu na asili;

Sisi, wajumbe 47 kwenye Kongamano la Kanda ya Asia kuhusu Haki za Watu Wenyeji, Bayoanuwai, na Mabadiliko ya Tabianchi, lililofanyika tarehe 5-8 Novemba 2023 huko Krabi, Thailand, tukiwakilisha jumuiya 32 za jamii Asilia, wanawake, vijana, watu wenye ulemavu, na mashirika ya maendeleo kutoka nchi 11, yalihitimisha mkutano huo kwa kusisitiza haki zetu na wito wa ulinzi wa kulinda haki hizi, kama ilivyoelezwa katika Azimio la Umoja wa Mataifa la Haki za Watu wa Kiasili (UNDRIP).

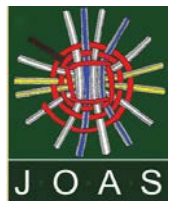
Sasa tunatuma Azimio hili la Mkutano kama tamko la msimamo wetu wa pamoja kama Watu wa Asili kuelekea kutafuta suluhu shirikishi kwa maswala ya dharura na masuala yanayotukabili sisi na wanadamu wote.

Umuhimu na Uharaka wa Ahadi za Kiulimwengu na Mbinu ya Jamii Yote

Uharaka wa kushughulikia janga la bayoanuwai na tabia nchi ni dhahiri sana na unahisiwa kila siku katika jamii zetu, ukiathiri utamaduni wetu, maisha, na maarifa asilia katika mifumo ikolojia na maeneo yote ya ulimwengu.

Mabadiliko ya tabia nchi na upotevu wa viumbe hai ni suala la maisha au kifo kwa wengi wetu; haki yetu ya binadamu ya kuishi na mazingira safi, yenye afya na endelevu iko hatarini. Udharura huu pia umeelezwa kwa uwazi sana na michakato ya Umoja wa Mataifa, ikijumuisha Mkataba wa Anuwai wa Kibiolojia (CBD) na Mkataba wa Mfumo wa Mabadiliko ya Tabianchi (UNFCCC). Michakato hii inahitaji mabadiliko ya mabadiliko, kuangazia kwamba biashara kama kawaida sio chaguo tena. Pia wanatoa wito wa kuwepo kwa mfumo mzima wa serikali na jamii nzima, ambao ni wa dharura sana katika ngazi ya kitaifa na ngazi ya chini ya taifa.

Tunakubali na kukaribisha kwamba michango yetu, haki, ujuzi, na maadili yamezidi kutambuliwa na kuheshimiwa katika michakato ya kimataifa, lakini tuna wasiwasi sana kwamba hii haionekani katika michakato ya kitaifa, sheria na mifumo ya sera. Katika nchi nyingi sheria za kitaifa zinakinzana na sheria na viwango vya kimataifa, kama vile UNDRIP, Mkataba wa Kutokomeza Aina Zote za Ubaguzi Dhidi ya Wanawake (CEDAW) Pendekezo la Jumla Na. 39, UNCBD Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework (KMGBF), na Mkataba wa Paris(Paris Agreement) wa Mabadiliko ya Tabianchi.

Ushiriki katika Mikakati na Mipango ya Kitaifa ya Bioanuwai (NBSAPs) na Michango Iliyoamuliwa Kitaifa (NDCs)

Ili kutekeleza mtazamo wa jamii nzima, tunatoa wito kwa serikali kuhakikisha ushiriki kamili na wa ufanisi wa jamii Asilia, wakiwemo wanawake wa jamii Asilia, vijana, na watu wenye ulemavu katika kufanya maamuzi kuhusu bayoanuwai na mabadiliko ya tabia nchi. Hili ni muhimu hasa katika uundaji au uhakiki na usasishaji wa Mikakati na Mipango ya Kitaifa ya Viumbe hai (NBSAPs) ili kuziwianisha na Mfumo wa Kimataifa wa Bayoanuwai wa Kunming-Montreal (KMGBF) na Michango Iliyoamuliwa Kitaifa (NDCs) kupitia uanzishwaji wa taasisi maalum nafasi kwa jamii asilia. Taratibu madhubuti za ushirikishwaji katika hatua zote za michakato hii lazima zianzishwe haraka katika ngazi ya kitaifa na kimataifa, au kuimarishwa pale ambapo tayari zipo.

NBSAPs na NDCs hazipaswi kulenga tu uhifadhi wa juu chini, kukabiliana na hali ya hewa na hatua za kukabiliana na bila Ridhaa ya Bure, ya Awali na ya Taarifa (FPIC) ambayo tayari inatuathiri na kukiuka haki zetu. NBSAPs na NDCs zinapaswa kuzingatia mkabala unaozingatia haki za binadamu, ikijumuisha shabaha madhubuti ya kupata haki zetu za umiliki wa pamoja na kuhakikisha Idhini Huru, Kabla na Iliyoarifiwa (FPIC) kwa bayoanuwai na hatua za hali ya hewa katika ardhi yetu, wilaya, maji, na rasilimali. Ni lazima pia watambue na watambue michango, maadili, desturi, na mitazamo yetu kuhusu uhifadhi, matumizi endelevu na urejeshaji wa asili, na kukabiliana na tabia nchi na kukabiliana na hali hiyo.

Thamani ya Maarifa Asilia katika Mabadiliko ya Tabianchi na Uhifadhi wa Bayoanuwai

Maarifa yetu ni ya jumla na yanaona muunganisho wa ulimwengu tunamoishi. Ni ramani ya kitamaduni na ikolojia ya maeneo yetu. Ndio msingi wa ustawi wa jamii yetu na uthabiti wa kitamaduni na hudumisha uhusiano mzuri na wasioonekana kama inavyoonyeshwa katika hali yetu ya kiroho, na vile vile na mifumo bora ya ikolojia na mazingira. Uzalishaji unaoendelea, ukuzaji, na uhamishaji wa maarifa yetu kati ya vizazi ni muhimu kwa ustawi wetu na urejesho wa usawa wa kiikolojia na mazingira na maisha kwenye sayari yenyewe. Maarifa yetu kwa pamoja yanashikiliwa na wazee, wanawake, vijana na watoto kwa manufaa ya wote ya jamii na usawa wa makutano. Hata hivyo, ujuzi wetu unashuka kutokana na mambo ya nje kama vile uharibifu wa mifumo yetu ya elimu na kuporomoka na kumomonyoka kwa tamaduni na mitazamo ya ulimwengu.

Tunatoa wito kwa watekelezaji wajibu na jumuiya ya ulimwengu kutambua hali ya jumla ya mifumo yetu ya maarifa na jukumu lao muhimu katika kufikia shabaha na malengo ya UNCBD na UNFCCC, hasa katika Mipango ya Kitaifa ya Kukabiliana na Mazoezi (NAPs), NBSAPs na NDCs.

Adivasi Mahila Mahasangh
आदिवासी महिला महासंघ
Chhattisgarh India

NTFP-EP non-timber forest products exchange programme

Tutafanya juhudi za kuhuisha maarifa na utendaji wetu kupitia uwekaji kumbukumbu na usambazaji wa mazoea mazuri, na ushahidi unaotokana na hili utaturuhusu kukuza mfumo wetu wa maarifa katika mifumo ya kitaifa na ya maendeleo ya sera. Ili sisi kufikia hili, rasilimali lazima zigawiwe vya kutosha kwa Wenyeji kwa ufadhili wa moja kwa moja kwa mashirika na jamii zetu. Utambuzi wa Haki za katika Uhifadhi

Lengo la 3 la KMGBF linalenga kuhakikisha kwamba kufikia 2030, angalau 30% ya ardhi, maeneo, maji, na maeneo ya bahari yanahifadhiwa na kusimamiwa ipasavyo kupitia mifumo ya maeneo yaliyohifadhiwa na hatua zingine, kwa kutambua maeneo ya jamii asilia. Hata hivyo, sheria za Serikali na mifumo ya sera kuhusu maeneo yaliyohifadhiwa na uhifadhi imeendeleza urithi wa kikoloni wa mbinu ya ngome ya uhifadhi, ambayo haitambui mazoea ya uhifadhi wa kiasili au umiliki wetu wa pamoja juu ya ardhi, maeneo, maji na rasilimali. Mbinu hii inakiuka zaidi haki zetu, inahamisha jamii zetu, inawafanya watetezi wa haki za jamii asilia kuwa ya jinai, inazua migogoro na inashindwa kufikia matokeo chanya ya bayoanuwai.

Tunatoa wito kwa serikali, mashirika yasiyo ya kiserikali ya uhifadhi na taasisi husika kurekebisha sheria zao za uhifadhi na mifumo ya sera na kurekebisha mipango yao ya kimkakati kwa kutambua maeneo ya Wenyeji kama njia ya tatu tofauti na maeneo yaliyohifadhiwa na hatua zingine madhubuti za uhifadhi wa eneo (OECMs) katika kufikia Lengo la 3. Serikali, taasisi za fedha, na biashara lazima zikomeshe dhana potofu za kibaguzi, uhalifu, na mauaji ya Watu wa Asili na kuhakikisha kwamba hakuna haki za binadamu zinazokiukwa katika utekelezaji wa mabadiliko ya hali ya hewa na mipango ya uhifadhi wa bayoanuwai, miradi, na shughuli. Wanapaswa kuunga mkono njia zetu za Wenyeji za kuhifadhi maeneo yetu na matumizi endelevu ya rasilimali.

Masoko ya kaboni na Mikopo ya Bayoanuwai

Mradi au mpango wowote wa mikopo wa kaboni na bayoanuwai kwenye ardhi, wilaya na maji yetu hauwezi kufanyika bila Idhini yetu ya Bure, ya Awali na ya Kuarifiwa (FPIC). Tunahitaji taarifa kamili na uwazi kuhusu masoko haya, jinsi yanavyohusiana na kuathiri taasisi zetu za kitamaduni na ulimwengu, na yanamaanisha nini kwa haki zetu za ardhi, maeneo, maji, rasilimali na uadilifu wa kitamaduni. Tathmini shirikishi za athari za kitamaduni, kimazingira, na haki za binadamu lazima zifanywe kwa ushiriki kamili wa Wenyeji ili tuweze kufanya maamuzi sahihi kwa pamoja na tuweze kujadili mipango ya haki na usawa ya kugawana faida.

Masoko ya kaboni na bayoanuwai yanaweza kuwa kero kutoka kwa lengo kuu la kupunguza kwa kiasi kikubwa utoaji wa kaboni unaosababishwa na wachafuzi na watendaji ambao wana jukumu la kihistoria la kusababisha mabadiliko ya hali ya hewa. Dhana za kukabiliana sio suluhisho la kweli; kupunguza gesi joto (GHGs) katika chanzo ni muhimu. Taratibu na viwango vinavyoendeshwa na jumuiya ni muhimu ili kuvuka masoko haya ya kaboni na bayoanuwai, ambayo yanatokana na uboreshaji wa asili.

Majukumu ya jamii asilia katika Kupanga, Utekelezaji, Ufuatiliaji na Kuripoti

Tunazitaka serikali na wahusika husika kuhakikisha ushirikishwaji na ushiriki kamili, wenye ufanisi na usawa wa jamii asilia, wakiwemo wanawake wa jamii asilia, vijana na watu wenye ulemavu katika kupanga, kutekeleza, kufuatilia na kutoa taarifa kuhusu bayoanuwai na mabadiliko ya tabia nchi, ikiwa ni pamoja na kuzalisha data zilizogawanywa katika hatua zote.

Serikali lazima zijumuishe mbinu za usaidizi (kama vile usaidizi wa kiufundi na kifedha) katika kupanga kwao shughuli zozote za hali ya hewa na bayoanuwai. Mipango na fedha lazima zitekelezwe kwa njia za ulinzi zilizowekwa, kama vile Idhini ya Bure, ya Awali na ya Kujulishwa (FPIC) ya jamii asilia, kulingana na UNDRIP.

Serikali lazima pia zitambue na kuunga mkono, ikiwa ni pamoja na kupitia ufadhili wa moja kwa moja, michango ya Mifumo ya Ufuatiliaji na Taarifa za Jamii (CBMIS) kuhusu bayoanuwai na mabadiliko ya tabianchi katika ngazi zote, hasa katika ngazi ya mitaa na katika ripoti za kitaifa, kwa kutambua mchango wa ujuzi wetu. mifumo, viashiria na zana, pamoja na ubunifu wa kisayansi na kiteknolojia.

Hasara na Uharibifu

Jamii asilia wanapata hasara kubwa ya kiuchumi na isiyo ya kiuchumi na uharibifu kutokana na mabadiliko ya tabia nchi, huku ikichangia kidogo ongezeko la joto duniani na upotevu wa bayoanuwai. Serikali lazima zihakikishe kwamba Hazina ya Hasara na Uharibifu ina Sera yake ya jamii asilia, Kikundi cha Ushauri cha jamii asilia, na wawakilishi wa jamii asilia katika chombo cha kufanya maamuzi cha muundo wa utawala unaopendekezwa wa hazina hiyo. Zaidi ya hayo, kanuni na viwango vya haki za binadamu lazima ziwe kiini cha taratibu za Hasara na Uharibifu wa Hazina na utendakazi wake. Zaidi ya hayo, hasara isiyo ya kiuchumi na uharibifu kwa jamii asilia lazima iwe sehemu ya hazina ya Hasara na Uharibifu na inapaswa kufafanuliwa na Wenyeji wenyewe.

Kujenga Uwezo wa jamii asilia, Watendaji Wasio wa Kiasili, na Vyombo vya Serikali

Kujenga uwezo wa jamii asilia, hasa wanawake, vijana, na watu wenye ulemavu ili kuwezesha ushiriki wetu katika michakato ya UNCBD na UNFCCC ni muhimu. Ni muhimu pia kuinua uwezo wa Vyama na washikadau wengine husika ili kushiriki kikamilifu na jamii asilia na kutafuta FPIC kutoka kwa jamii zinazohusika katika utekelezaji wa hatua zote tabia nchi na bayoanuwai.

Uhamasishaji wa fedha na rasilimali

Ardhi, maeneo, maji na rasilimali za jamii asilia huhifadhi sehemu kubwa ya bayoanuwai iliyosalia duniani, na huchangia kwa kiasi kikubwa malengo ya UNCBD na UNFCCC. Licha ya kutoa mchango mdogo zaidi katika ongezeko la joto duniani na upotevu wa bayoanuwai, sisi ndio tumeathiriwa zaidi na kutengwa na rasilimali zinazohitajika ili kushughulikia shida ya mabadiliko ya tabia nchi na bayoanuwai.

Mtazamo unaozingatia haki za binadamu lazima uongoze uwekezaji na uhamasishaji wa fedha zozote katika ardhi ya jamii asilia, maeneo na maji kwa kuzingatia kikamilifu UNDRIP, ikihakikisha umiliki wetu, uongozi, uamuzi wa kibinafsi, na kujitawala.

Taratibu za Kifedha chini ya Mfuko wa Mfumo wa Mifumo ya Bioanuwai Duniani (GBFF), Hazina ya Hali ya Hewa ya Kijani (GCF), na Hasara na Uharibifu, miongoni mwa zingine, lazima ziwe na vifaa vilivyojitolea vilivyo na programu maalum za kazi kwa Watu wa Ajamii asilia, wakiwemo wanawake, vijana na watu wenye ulemavu. Tunadai na kutoa wito kwa nchi, hasa nchi zilizoendelea, kutoa fedha zinazoweza kufikiwa, kabambe, na za kutegemewa kutoka kwa vyanzo vyao vya umma moja kwa moja kwa jamii asilia. Ufadhili wa tabia nchi na viumbe hai lazima uhamasishwe kwa njia ya mkopo au deni bali kama sehemu ya uwajibikaji wa kijamii na kimazingira na wajibu wa kihistoria.

